

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

2008
TOIMINTAKERTOMUS

SISÄLTÖ

Hallituksen puheenjohtajan tervehdys	4
Toimintapiiri ja hallinto	6
Riskienhallinta ja toimintaympäristö	7
Tulevaisuuden näkymät	8
Eläkkeet ja eläkevastuut	9
Vakuutusmaksut ja maksutaso	10
Hoitokulut ja sijoitustoiminta	11
Vakavaraisuus	14
Tuloslaskelma	15
Tase	16
Tuloslaskelman liitetiedot	18
Tilintarkastuskertomus	21
Vertailulukuja	22

HENKILÖSTÖ

Kari Joutsa, toimitusjohtaja	(09) 6126 2711
Tommi Mäkelä, sijoituspäällikkö	(09) 6126 2713

TALOUS

Varpu Hyvönen, talouspäälikkö	(09) 6126 2715
Virpi Kannas, talousassistentti	(09) 6126 2731
Susanna Kuhta, kirjanpitäjä	(09) 6126 2714

ELÄKEVAKUUTUKSET

Sirpa Moilanen, eläkepäälikkö	(09) 6126 2723
Susanna Jarsma, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2721
Riitta Jokitie, vakuutusten hoitaja	(09) 6126 2734
Marja Poso, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2741
Pirjo Tuohimaa, vakuutusten hoitaja	(09) 6126 2724
Eija Virtanen, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2725

KIINTEISTÖT

Markku Holma, kiinteistöpäällikkö	(09) 6126 2732
Kirsti Heikkinen, isännöitsijä	(09) 6126 2733
Marja Loponen, asiakaspalvelusihteeri	(09) 6126 2719

Asuntojen vuokraus	(09) 6126 2719
	(09) 6126 2733

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

Kalevankatu 13
00100 HELSINKI
Puhelin (09) 6126 270
Faksi (09) 6126 2710
Sähköposti: etunimi.sukunimi@aekassa.fi
www.aekassa.fi

TIIVISTELMÄ TUNNUSLUVUISTA

	2008	2007
Vakuutusmaksutulo, 1000 €	55 145	49 037
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, 1000 € ¹⁾	47 842	45 299
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in, 1000 €	-62 627	26 360
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	-14,7	7,0
Liikevaihto, 1000 €	10 026	85 404
Kokonaishoitokulut, 1000 €	2 209	2 066
% liikevaihdosta	22,0	2,4
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta ²⁾	0,6	0,6
Kokonaistulos, 1000 €	-60 201	9 795
Vastuuvelka, 1000 €	333 938	373 520
Toimintapääoma, 1000 €	56 182	103 990
% vastuvelasta ³⁾	18,9	33,9
suhteessa vakavaraisuusrajan	2,9	2,5
Tasointuvastuu, 1000 €	6 305	5 503
Eläkevarat, 1000 € ⁴⁾	349 497	406 588
Tuloksen käyttö kannatusmaksujen alentamiseen (%) TyEL-palkkasummasta	0,0	0,4
TyEL-palkkasumma, 1000 €	193 428	181 396
YEL-työtulosumma, 1000 €	63 764	60 857
TyEL- vakuutuksenottajia	621	614
TyEL-vakuutettuja	7 583	7 569
YEL- vakuutuksenottajia	665	675
Eläkkeensaajia	4 646	4 544

¹⁾ Vastaa tuloslaskelman erää maksetut korvaukset

²⁾ Hoitokulut ilman työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja ja lakisääteisiä maksuja

³⁾ Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuvelasta

⁴⁾ Vastuuvelka + arvostuserot

Apteekkien Eläkekassa on perustettu vuonna 1864. Vuosi 2008 on eläkekassan 145. toimintavuosi. Apteekkien Eläkekassa vastaa Suomen yksityisapteekkien eläkevakuuttamisesta. Eläkekassa hoitaa sekä työntekijän eläkelain (TyEL) että yrittäjän eläkelain (YEL) mukaista

vakuutustoimintaa. Lisäksi kassa vastaa yksityisapteekkien farmaseuttisen henkilöstön lisäeläketurvasta, joka on suljettu uusilta työntekijöiltä 31.12.2004.

Virallinen tasekirja on nähtävissä toimistosamme: Kalevankatu 13, 00100 Helsinki.

Vuosi 2008 ja erityisesti sen loppupuoli on ollut huomattavasti ennakoitua vaikeampi. Raju ja nopeasti eskaloitunut finanssikriisi on jatkanut leviämistä reaalityönteeseen ja kehittyneet markkinat ovat ajautuneet taantumaa. Myös kehittyvien markkinoiden talouskasvu on hidastunut merkittävästi. Melkein kaikki omaisuusluokat tuottivat tappiota kautta koko markkinan. Sijoitusten hajautuksesta ei nyt ollut hyötyä. Vuoden lopulla tosin turvasatamana pidettyjen valtionlainasijoitusten arvot nousivat nopeasti, mutta pahimmassa tapauksessa tälläkin alueella voi olla kehityksessä uusi kupla. Laajat elvytystoimet johtavat valtioiden velkaantumisen kovaan kasvuun ja velkarahan hinnan nousuun, aikavälilyksymys on vain avoin. Kiinteistöistä on myös nautittu positiivista tuottoa, mutta niiden osaltakaan tulevaisuus ei näytä kovin hyvältä.

Valtiovalta on joutunut tilanteen helpottamiseksi säätämään poikkeuslain, jolla parannettiin eläkelaitosten vakavaraisuutta ja vähennettiin mm. osakkeiden pakkomyyntien tarvetta. Sinänsä kriisi on toistaiseksi kohdistunut vasta puskureihin, varsinaiset eläkevastuun katteena olevat varat ovat edelleen tallella. Vaikka lakisääteisen eläketurvan kohdalla valtiovalta ymmärsi eläkelaitosten tilanteen säätämällä poikkeuslain, ei vapaaehtoisen eläketurvan osalta tätä ymmärrystä löytynyt. Vakuutusvalvontavirastolla (nykyisin Finanssivalvonta) olisi ollut mahdollisuus

myöntää helpotusta vastuiden osalta, mutta kassan joulukuussa tekemään hyvin perusteltuun hakemukseen ei ole saatu virallista vastausta vielä tähänkään päivään mennessä.

Myös Apteekkien Eläkekassan maksuihin heikoilla sijoitustuotoilla oli valitettava vaikutus. Tästä huolimatta lakisääteisen eläketurvan vakuutusmaksut olivat edelleen alemmat kuin eläkeyhtiöillä keskimäärin. A-osaston vakuutusmaksutasot ovat puolestaan palanneet tavallaan tasolle, joka on ollut alun perin tavoitteena eli jäsenmaksun ollessa aiemmin kaksi prosenttia, työnantajien maksu olisi asetettu hieman tämän yläpuolelle. Vielä 90-luvulla työnantajan kannatusmaksu liikkui välillä 2,2–3,0 prosenttia.

Apteekkien Eläkekassan tulos suhteessa eläkeyhtiöihin oli edelleen kilpailukykyinen. B-osaston sijoitusten vertailukelpoinen tuotto oli 14,7 prosenttia miinuksella. Vain kahdella pienellä eläkeyhtiöllä tuotot olivat paremmat. Vakavaraisuus oli tilivuoden päättyessä myös parempi kuin yhdelläkään eläkeyhtiöllä eli 18,9 prosenttia eläkevastuusta. Lisäeläketurvaa hoitavassa A-osastossa tuotto oli negatiivinen 4,6 prosenttia, jota näissä olosuhteissa voidaan pitää tyydyttävänä.

Laki maksuperusteisten lisäeläkkeiden järjestämisestä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa tulee voimaan 1.4.2009. Vuonna 2004 Apteekkariliiton ja Farmasialiiton välillä solmitussa sopimuksessa,

jolla eläkekassan A-osasto suljettiin uusilta työntekijöiltä, todetaan, että viimeistään vuonna 2009 käynnistetään neuvottelut maksuperusteisen lisäeläkkeen mahdollisuudesta apteekki-alalla. Ajatuksena oli korvata mahdollisesti nykyinen etuusperusteinen lisäeläke maksuperusteisella järjestelyllä, sillä aika on ajanut ohi nykyisenkaltaisen lisäeläkkeen. Lakisääteinen eläke takaa lähes samantasoiset etuudet.

Vuosi 2009 tulee taantuman pyörteissä olemaan erittäin haasteellinen. Alamäki on edelleen jatkunut ja saattaa tulla eteen tilanne, jossa edellä mainittu poikkeuslakiin ei riitä, vaan tarvitaan uusia toimenpiteitä eläkejärjestelmän vakauttamiseksi. Eläkekassan toimintamalli on kuitenkin osoittanut kykynsä selviytyä vaikeinakin aikoina ja uskon, että myös tulevaisuudessa oma eläkekassa on apteekki-alalle paras vaihtoehto.

Haluan osaltani jälleen kiittää kassan osaavaa ja työhönsä sitoutunutta henkilöstöä toimintavuoden panoksesta, kuten myös kassan koko hallitusta.

Helsinki 13. maaliskuuta 2009

Klaus Holttinen

ETUUEDET JA TOIMINTAPIIRI

Apteekkien Eläkekassa hoitaa Suomen yksityisapteekkien työntekijän eläkelain (TyEL) ja yrittäjän eläkelain (YEL) mukaista eläketurvaa sekä farmaseuttisen henkilöstön lisäeläketurvaa.

Eläkekassan toiminta on jaettu kolmeen osastoon:

- Työntekijän eläkelain mukaista peruseläketurvaa hoitavaan B-osastoon, johon kuuluvat kaikki kannattajaosakkaiden palveluksessa olevat työntekijät, joiden työsuhte on TyEL:n alainen.
- Yrittäjän peruseläketurvaa hoitavaan C-osastoon, johon kuuluvat apteekkarit ja heidän apteekkityössä avustavat perheenjäsenensä.
- Lisäeläketurvasta vastaavaan A-osastoon, johon kuuluvat erään poikkeuksin sellaiset 23 vuotta täyttäneet TyEL:n alaiset työntekijät, joilla on farmaseutin tai proviisorin tutkinto. A-osasto on suljettu 31.12.2004, jonka jälkeen sen piiriin ei enää tule uusia jäseniä.

KANNATTAJAOSAKKAAT

Eläkekassan kannattajaosakkaita ovat Suomen Apteekkariliiton jäseninä olevat yksityisapteekkien apteekkarit, Suomen Apteekkariliitto ja Suomen Farmasialiitto. Lisäksi kannattajaosakkaina on eräitä apteekkitoimintaan läheisesti liittyviä yrityksiä. Kannattajaosakkaita oli toimintavuoden päättyessä 621 (614 vuonna 2007).

TOIMINTAPIIRIIN KUULUVIEN LUKUMÄÄRÄ			
	31.12. 2008	31.12. 2007	Muutos lkm.
B-osaston perusturva	7 583	7 569	+14
A-osaston lisäturva	3 224	3 436	-212
C-osasto	665	675	-10

A-osaston sulkemisesta johtuen osaston toimintapiiriin kuuluvien lukumäärä väheni ja kehitys tulee jatkumaan samansuuntaisena. Yhteensä vähennys vuodesta 2004 on ollut 812 henkilöä.

KASSANKOKOUS

Varsinainen kassankokous pidettiin 23.4.2008 Helsingissä. Kokouksessa käsiteltiin kassan sääntöjen 35 §:n mukaiset asiat.

Kokoukseen osallistui 11 kannattajaosakasta ja neljä kassan jäsentä. Valtakirjoilla oli lisäksi edustettuina 33 kannattajaosakasta ja 656 jäsentä. Kokouksen puheenjohtajana toimi apteekkari Tapio Ryttilä.

HALLINTO

Kassan hallituksen puheenjohtajana on toiminut apteekkari Klaus Holttinen. Varapuheenjohtajana on toiminut farmaseutti Katja Tanskanen. Hallituksella oli toimintavuoden aikana 12 kokousta. Hallituksen kokoonpano varsinaisesta kassankokouksesta on esiteltyä viereisellä palstalla.

TYÖVALIOKUNTA

Hallituksen työvaliokunnan jäsenenä toimivat hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kassan toimitusjohtaja ja sijoituspäällikkö. Työvaliokunnan tehtävänä on valmistella kassan hallitukselle esiteltäviä asioita ja hoitaa kassan sijoitustoimintaa hallituksen määrittelemän strategian mukaisesti.

HENKILÖSTÖ

Eläkekassan toimitusjohtaja on varatuomari Kari Joutsa. Vuonna 2008 kassan palveluksessa oli keskimäärin 13,9 (14,4) henkilöä.

ASIAANTUNTIJAT

Eläkekassan vakuutusmatemaatikkona on toiminut filosofian kandidaatti Yrjö Turtiainen, SHV, Porasto Oy:stä. Asian tuntijalääkäripalvelut ostetaan Porasto Oy:stä, jossa lausuntoja antavat LL, työterveyshuollon erikoislääkäri Otso Ervasti ja dosentti, erikoislääkäri Timo Aro.

TILINTARKASTAJAT

Kannattajaosakkaat ja C-osaston jäsenet valitsivat eläkekassan vuoden 2008 tilejä ja hallintoa tarkastamaan KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n, jossa vastuullisena tilintarkastajana toimii KHT

Juha Tuomala. Tilintarkastusyhteisön toimiessa tilintarkastajana ei varatilintarkastajaa nimitä.

B-osaston jäsenet valitsivat eläkekassan vuoden 2008 tilejä ja hallintoa tarkastamaan KHT Juha Väisänen ja varalle KHT Pekka Kaasalainen, jotka myös työskentelevät mainitussa KHT-yhteisössä. Samalla päätettiin, että Väisänen toimii valvontatilintarkastajana.

APTEEKKIEN ELÄKEKASSAN HALLITUS

C-osaston jäsenten ja kassan kannattajaosakkaiden edustajat

VARSINAISET JÄSENET

Apteekkari

Anja Järvinen (2009*)
Loviisa

Apteekkari

Klaus Holttinen (2010*)
Lappeenranta

Apteekkari

Sirkka Weckström (2011*)
Helsinki

VARAJÄSENET

Apteekkari

Veikko Haikala (2009*)
Helsinki

Toimitusjohtaja

Reijo Kärkkäinen (2010*)
Helsinki

Apteekkari

Irene Soinio-Laaksonen (2011*)
Helsinki

A- ja B-osaston jäsenten edustajat

VARSINAISET JÄSENET

Farmaseutti

Leena Juntila (2009*)
Helsinki

Toimitusjohtaja

Leena Tervonen (2010*)
Porvoo

Farmaseutti

Katja Tanskanen (2011*)
Liperi

VARAJÄSENET

Proviisori

Marianne Sarkola (2009*)
Tampere

Puheenjohtaja

Inka Puumalainen (2010*)
Helsinki

Proviisori

Jarkko Suvinen (2011*)
Ristiina

* Toimikauden päättymisvuosi

RISKIENHALLINTA

Riskiennhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on varmistaa, etteivät eläkekassan toimintaan tai toimintaympäristöön liittyvät riskit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaarana kassan toiminnan jatkuvuutta tai kassaan kohdistuvaa luottamusta.

VASTUUT, VALVONTA JA ORGANISOINTI

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevan sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa kassan strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteutuminen, toimintojen tehokkuus ja laatu sekä riskienhallinnan kattavuus. Keskeistä on turvata vakuutettujen, eläkkeensaajien ja kannattajaosakaiden oikeudet kaikissa tilanteissa.

Kassan hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat riskienhallinnasta, riskienhallintamenettelystä ja riskienhallintasuunnitelmien ajantasaisuudesta ja suunnitelmien toteutumisesta. Eläkekassalla on hallituksen vuosittain hyväksymä riskienhallintasuunnitelma.

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET

Riskiennhallinnan ja riskien valinnan periaatteina kassassa ovat:

- riskinotto on yhteneväinen strategisten ja operatiivisten linjausten kanssa
- riskinotto ei vaarana kassan toimintaa tai talouden vakautta
- määritettyjä riskirajoja noudatetaan
- riskien vaikutukset kyetään tunnistamaan

Kassan riskienhallinta on mahdollisimman ennakoivaa ja aktiivista.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

TALOUDEN TILA

Taloudellisessa mielessä vuosi 2008 oli historiallinen. Vuoteen mahtui kaikkien aikojen pahimman pankkikriisin vaikutusten leviäminen reaali-talouteen ympäri maailman, länsimaiden taantuma ja valtavat tukipaketit, hetkittäin paniikinomainen markkinatunnelma ja ennennäkemättömän kova osakemarkkinoiden volatilitiiteetti.

Yhdysvallat, euroalue ja Japani ovat vajonneet nopeasti syvään taantumaan ja kehittyvien markkinoiden talouskasvu on hidastunut merkittävästi. Rahapolitiikan perinteiset keinot on käytetty Yhdysvalloissa Iso-Britannian ja euroalueen seurattessa perässä. Finanssipoliittinen elvytys on lisääntynyt voimakkaasti. Maariskejä on hinnoiteltu uudelleen erityisesti euroalueella; valtionlainojen korkoerot Saksaan verrattuna ovat yllättävän suuret. Finanssi-sektorin tila on varsin ongelmallinen, Yhdysvaltain ja Iso-Britannian pankkisektorit etenevät kohti valtiollistamista. Suomessa lisääntyvät irtisanomiset ja lomautukset johtavat työttömyyden kasvussa jopa kaksinumeroisiin lukuihin. Toistaiseksi Suomessa ei vielä ole törmätty yhtä suuriin vaikeuksiin kuin eräissä muissa maissa, mutta vientiteollisuudesta riippuvana maana ongelmamme ovat kasvussa. Talouden tila on siis todella vakava eikä piristymistä ole näköpiirissä.

ELÄKEJÄRJESTELMÄ

Finanssikriisi on iskenyt eläkerahastoihin kautta maailman. Erityisesti ovat kärsineet niiden maiden rahastot, jotka perinteisesti ovat sijoittaneet varojaan merkittävästi osakkeisiin. Tosin näissä maissa pitkän aikavälin tuotto on edelleen selvästi parempi kuin maissa, joissa osakkeiden osuus on ollut vähäinen. OECD:n mukaan sen jäsenmaiden eläkerahastojen tuotot olivat lokakuun loppuun mennessä keskimäärin 20 prosenttia miinuksella. Esimerkiksi pahimmin kärsineen Irlannin eläkerahastojen tuotto vuonna 2008 oli negatiivinen 34 prosenttia. Suomen eläkelaitosten tuotto oli arviolta negatiivinen 15 prosenttia, mikä sijoittuu OECD-maiden keskivaiheille.

Suomessa eduskunta on hyväksynyt lakiesityksen, jolla pyritään minimoimaan finanssikriisin eläkejärjestelmälle aiheuttamat vauriot. Lain tarkoitus on varmistaa, että työeläkelaitokset eivät joutuisi luopumaan pitkän aikavälin sijoituspolitiikasta ja realisoimaan osakesijoituksia vakavaraisuusasemansa turvaamiseksi. Laki ei muuta eläkevarojen määrää tai niiden käyttötarkoitusta eläkkeiden turvaajana eikä siihen

sisälly julkista tukea. Vain eläkerahastojen sisäisiä rajoja muutetaan määräajaksi.

Heikolla sijoitustuloksella ei Suomessa ole välitöntä vaikutusta eläkkeisiin ja vuoden 2009 vakuutusmaksu säilyy sovittuna. Matalilla sijoitustuotoilla on merkitystä eläkemaksuihin pidemmällä aikavälillä. Arvion mukaan tapahtunut tuottojen aleneminen aiheuttaisi noin yhden prosenttiyksikön nousupaineen vakuutusmaksuissa entisten neljän prosenttiyksikön ennustetun nousun lisäksi olettaen, etteivät mahdolliset kriisiä seuraavien vuosien suuremmat tuotot kompensoisi heikkojen tuottojen vaikutuksia tulevaisuudessa.

Tavoite maksuperusteisen lisäeläketurvan järjestämisen mahdollistamiseksi eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa eteni. Hallituksen esitys eduskunnalle annettiin lokakuussa. Tavoitteena oli, että laki tulisi voimaan vuoden 2009 alusta, mutta sen käsittely oli vuoden vaihteessa kesken eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ja sitä jatketaan helmikuussa 2009. Lakiesityksen mukaan maksuperusteista lisäeläketurvaa, johon on nykyään ollut mahdollisuus vain henkivakuutuksella, voitaisiin jatkossa hoitaa myös eläkesäätiöissä ja eläkekassassa. Maksuperusteisen lisäeläkekassan perustaminen on esillä myös apteekki-alalla. Vuonna 2004 Apteekkariitoon ja Farmasialiiton välillä solmitussa eläkekassan A-osaston sulkemisesta koskevassa sopimuksessa nimittäin todetaan, että viimeistään vuonna 2009 aloitetaan neuvottelut mahdollisesta maksuperusteiseen lisäeläketurvaan siirtymisestä. Neuvottelut on tarkoitus aloittaa heti em. lakiesityksen tultua hyväksytyksi.

Vuoden 2009 alusta rahoitus- ja vakuutusvalvonta ovat yhdistyneet Finanssivalvonnaksi. Muutoksen myötä TyEL-eläketurvaa hoitavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen valvontamaksut alenevat noin 40 prosentilla.

Sosiaali- ja terveysministeriön epävirallinen virkamiestyöryhmä, jossa on Finanssivalvonnan, Kilpailuviraston sekä valtiovaraministeriön edustus, on valmistellut ehdotuksia työeläkejärjestelmän kilpailuolosuhteiden muuttamiseksi. Epävirallinen työryhmä luovuttaa toimenpide-

ehdotuksensa varsinaiselle työryhmälle, jonka on tarkoitus esittää lainsäädäntömuutoksia vuoden 2009 aikana. Keskeisin kysymys kassojen ja säätiöiden taholta on ns. siirtyvän toimintapäätöksen määrätyminen, jonka tulisi määräytyä jakautumisperiaatteen mukaan eli jaettavien vakuutuskantojen suhteessa.

Vuoden aikana yksi TyEL -eläketurvaa hoitava eläkesäätiö on siirtänyt vakuutus-toimintansa vakuutusyhtiöön. Vastaavasti yhteen eläkekassaan on siirretty työntekijä-vakuutetut vakuutusyhtiöistä samoin kuin yhden työnantajan työntekijät on siirretty vakuutusyhtiöstä kyseisen työnantajan eläkesäätiöön.

Toimintavuonna lähetettiin sekä työntekijöille että yrittäjille tarkastettavaksi työeläkeote, joka sisälsi tiedot kaikista yksityisalan eläkettä kerryttävistä työsuhteista ja yrittäjätoiminnoista. Otteet lähetetään jatkossa vuosittain. Apteekkien Eläkekassa lähetti loka-marraskuussa yhteensä 11 107 työeläkeotetta. Näistä 2,3 prosentissa saaja otti yhteyttä eläkekassaan. Korjauksia rekisteriin tuli tehtäväksi 53 tapauksessa, joista 16 kuului jonkun toisen eläkelaitoksen vastuulle. Korjaukset olivat lähinnä puuttuneiden työsuhteiden kirjauksia tai ansiotietojen korjauksia.

Työsuhdetietojen sähköinen ilmoittaminen Personec Linkin kautta lisääntyi 61 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteistyössä ohjelmatoimittajan kanssa tehtiin joitain tarkennuksia järjestelmään ja käyttäjille uudet ohjeet. Ohjelman käyttö oli siten entistä sujuvampaa ja sen käytön toivotaan jatkossa edelleen lisääntyvän.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat sopineet TyEL -maksun korotuksista vuosille 2011-2014, jolloin maksua korotetaan 0,4 prosenttiyksikköä vuodessa eli yhteensä 1,6 prosenttiyksikköä. Korotuksesta vastaavat työnantajat ja työntekijät 50/50 -säännön mukaisesti puoliksi. Jos talouskehitys sitä edellyttää, keskusjärjestöt arvioivat aika-aulua uudelleen.

Keskusjärjestöt ovat sopineet myös osa-aika-eläkkeen ikärajan korottamisesta

60 vuoteen vuoden 2011 alusta, jolloin säännökset koskevat vuoden 1952 jälkeen syntyneitä. Työkyvyttömyyseläkkeen saajien asemaa on sovittu parannettavan lieventämällä elinaikakertoimen vaikutusta eläkkeen tasoon.

Sosiaali- ja terveysministeri on nimittänyt seurantar ryhmän, jonka tarkoituksena on selvittää eläkevarojen sijoitustoiminnan sääntelyyn ja valvontaan liittyviä muutostarpeita. Taustalla on vuoden 2007 alusta voimaan tullut sijoitusuudistus ja työeläkelaitosten riskinkantokykyä nostaneet muutokset. Työeläkelaitosten riskinkantokykyä ja vakavaraisuuskehikkoa olisi edelleen kehitettävä niin, että pystyttäisiin paremmin hillitsemään työeläkemaksun tulevia korotuspaineita. Sijoitusryhmistä hedge-rahastojen asema otetaan erityiseen tarkasteluun. Sijoitusteema on muutenkin varmasti esillä, koska jatkuvasti saamme huonoja uutisia eikä taantumän päättymisestä ole olemassa vielä mitään merkkejä.

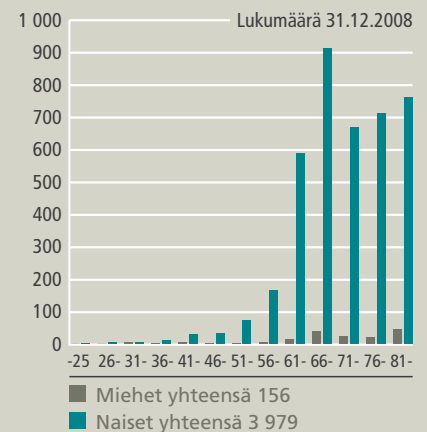
Lakisäateisen eläketurvan vastuut ja maksettavat eläkkeet jatkavat tasaista kasvua tulevina vuosina. Eläkehakemusten lukumäärä tulee lähivuosina edelleen kasvamaan suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle.

Vastuuvelalle on asetettu tuottovaatimus, mikä koostuu kolmesta osasta: rahastokorosta, eläkevastuun täydennyskertoimesta ja osaketuottokertoimen perusteella lasketusta osasta. Rahastokorko on kolme prosenttia. Täydennyskerroin perustuu eläkelaitosten keskimääräiseen vakavaraisuuteen. Mitä korkeampi vakavaraisuus on, sitä korkeampi on tuottovaatimus. Osaketuottokertoimen perusteella määräytyvä tuottovaatimus puolestaan perustuu siihen tuottoon, jonka eläkelaitokset keskimäärin saavat noteerattuihin osakkeisiin tekemistään sijoituksista. Osakkeista saadut tuotot nostavat tai laskevat tuottovaatimusta kymmenellä prosentilla toteutuneesta tuotosta. Jos tuotto on negatiivinen, tuottovaatimus laskee ja jos positiivinen, tuottovaatimus nousee. Oletuksena voidaan pitää, että normaaliaikoina kokonaistuottovaatimus on noin kuusi prosenttia eli neljä prosenttia reaalisesti.

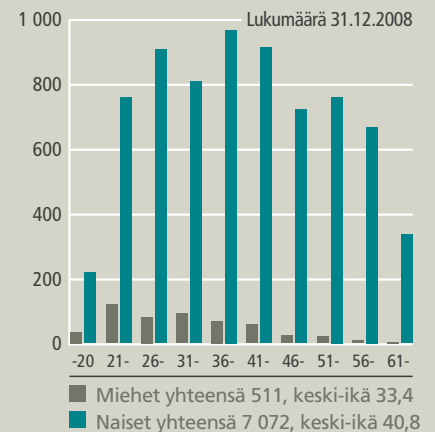
JÄSENPIIRI

ELÄKEKANNAN IKÄJAKAUMA (TyEL+YEL)

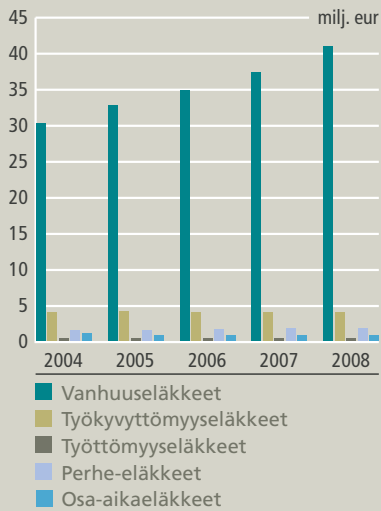

JATKUVAT TYÖSUHTEET IKÄRYHMITTÄIN

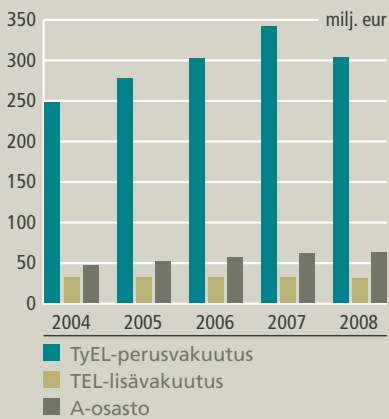

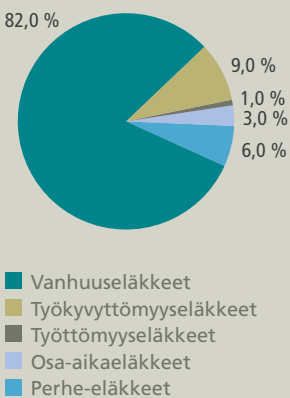
MAKSETUT PERUSELÄKKEET (TyEL+YEL)

ELÄKEVASTUU

ELÄKKEENSAAJAT ELÄKE-LAJEITTAIN (TyEL+YEL) 2008

Eläkekassan hallitus vahvistaa vuosittain eläkekassan sijoitusallokaation siten, että tuotto-odotus on mahdollisimman korkea hallituksen asettaman riskitason puitteissa. Riskitaso riippuu eläkekassan vakavaraisuudesta. Hyvä sijoitustuotto edellyttää aina riskinottoa. Tuottotavoite asetetaan taloussuhdanteista riippuen riittävästi vähimmäistavoitteen yläpuolelle eläkekassan kilpailukyvyyn säilyttämiseksi.

ELÄKKEET

Vuonna 2008 Apteekkien Eläkekassa maksoi eläkkeitä ja muita korvauksia yhteensä 54,9 (50,8) miljoonaa euroa, joka oli 8,0 (6,0) prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläkepäätöksiä annettiin vuoden 2008 aikana yhteensä 748 (545), joka oli yli 37 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläkehakemuksia hylättiin 28 (23) kappaletta. Ennakkolaskelmia valmisteltiin 265 (456) eli lähes 42 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vähentymiseen vaikutti merkittävästi kaikille lähetetty työeläkeote. Laskelmista lähes 84 (79) prosenttia koski vanhuuseläkkeitä.

Eläkkeitä korotettiin toimintavuoden alussa 2,39 prosentilla.

Eläkkeensaajia oli toimintavuoden päättyessä 4 646 (4 544) eli 102 (59) enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläkkeensaajista 93,8 (93,9) prosenttia oli naisia.

ELÄKEVASTUUT

Eläkekassan kokonaisvastuu oli vuoden 2008 lopussa 396,2 (434,4) miljoonaa euroa. TyEL -perusturvan vastuu oli 303,8 (342,5) miljoonaa euroa. TEL -lisäturvan vastuu oli 30,1 (31,1) miljoonaa euroa. Yhteensä B-osaston vastuu oli 333,9 (373,5) miljoonaa euroa, josta lisävakuumuodossa olevaa puskuria oli 24,1 (66,9) miljoonaa euroa. Poikkeuslain johdosta eläkevastuita täydennettiin lisäksi normaalia vähemmän. B-osaston vastuuvelan kate oli vakavaraisuuslain mukaisesti laskettuna 350,3 miljoonaa euroa.

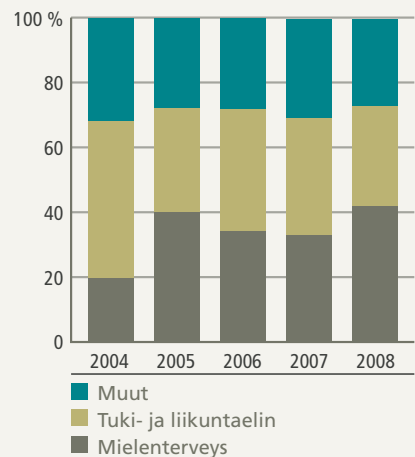
A-osaston vastuu oli 62,3 (60,9) miljoonaa euroa, josta indeksikorotusvastuuta oli 6,7 (7,7) miljoonaa euroa. Indeksikorotusvastuuta purettiin 1,0 miljoonaa

euroa. Vastuu on laskettu käyttämällä diskonttokorkona 3,75 prosenttia, mikä on säädösten mukainen enimmäiskorko. Edellisten vuosien vastuu on laskettu korolla 3,50, johon on siirryttävä vuoteen 2013 mennessä 0,05 prosenttiyksikön askelin. Korkeampaan korkoon siirryttiin poikkeuksellisen huonon sijoitustuloksen johdosta, koska muutoin vastuuvelan kate olisi jäänyt jonkin verran vajaaksi. Jatkossa on mm. korkeammin kannatusmaksuin saatettava kate riittävälle tasolle. Vastuuvelan kate oli 63,3 (60,9) miljoonaa euroa. A-osaston koko omaisuus käyvin arvoon laskettuna oli samoin 63,3 (64,2) miljoonaa euroa. YEL:n mukaisessa C-osastossa ei ole vastuuvelkaa. Vastuuta muodostuu vain, jos kassalla on maksamatta olevia vakuutusmaksusaatavia.

Eläkekassan koko omaisuuden käypä arvo oli 413,6 miljoonaa euroa.

Katteet on laskettu eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain ja asetusten mukaisesti.

MYÖNNETYT TYÖKYVYTTÖMYYS-ELÄKKEET DIAGNOOSIN MUKAAN

PALKKASUMMAT

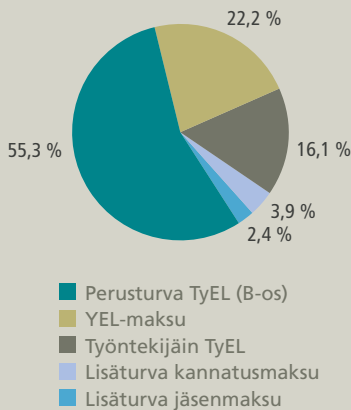

MAKSETUT ELÄKKEET

VAKUUTUSMAKSUTULO 2008

Yhteensä 58,9 milj. eur

MYÖNNETYT ELÄKKEET JA KORVAUKSET (kpl)

	2008	2007
LAKISÄÄTEISET ELÄKKEET		
TyEL:n mukaiset (B-osasto)		
Peruseläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	149	90
Varhennetut vanhuuseläkkeet	4	4
Työkyvyttömyyseläkkeet	55	45
Kuntoutusrahat	5	-
Työttömyyseläkkeet	13	6
Perhe-eläkkeet	18	16
Osa-aikaeläkkeet	27	31
Lisäeläkkeet (TEL)		
Vanhuuseläkkeet	132	70
Varhennetut vanhuuseläkkeet	3	4
Työkyvyttömyyseläkkeet	14	22
Työttömyyseläkkeet	4	1
YEL:n mukaiset (C-osasto)		
Peruseläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	47	17
Työkyvyttömyyseläkkeet	-	3
Perhe-eläkkeet	4	4
Muut lakisääteiset korvaukset		
Hautausavustukset	37	30
MUUT ELÄKKEET (A-OSASTO)		
Eläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	160	83
Varhennetut vanhuuseläkkeet	2	3
Työkyvyttömyyseläkkeet	11	12
Perhe-eläkkeet	1	2
Muut korvaukset		
Hautausavustukset	26	24

VAKUUTUSMAKSUT

Kassan vakuutusmaksutulo oli yhteensä 58,9 (51,7) miljoonaa euroa. B-osaston eli TyEL:n vakuutusmaksutulo oli 42,1 (36,5) miljoonaa euroa. A-osaston jäsen- ja kannatusmaksut olivat yhteensä 3,7 (2,6) miljoonaa euroa.

C-osaston eli YEL:n maksutulo oli 13,1 (12,5) miljoonaa euroa eli nousua oli 4,8 prosenttia.

B-osaston palkkasumma oli 193,4 (181,4) miljoonaa euroa, jossa oli nousua 6,6 prosenttia. Palkkasumman nousuun vaikutti apteekkialalla vuonna 2007 ollut työtaistelu ja sitä seuranneet merkittävät palkkojen tarkistukset. A-osaston palkkasumma oli 104,8 (102,9) miljoonaa euroa, jossa oli nousua 1,9 prosenttia. A-osaston palkkasumma nousi huolimatta siitä, että osaston jäsenmäärä laski toimintavuonna yli 200 hengellä.

Eläkekassan saama vastuunjakokorvaus vuonna 2008 oli TyEL:n osalta 8,8 (7,6) miljoonaa euroa ja YEL:n osalta maksu vastuunjakoon oli 3,9 (4,3) miljoonaa euroa.

MAKSUTASO

Vuoden 2008 maksuprosentit olivat Apteekkien Eläkekassassa seuraavat:

B-osaston perusturva yht.	21,8 %
Työnantajan osuus keskim.	17,3 %
Työntekijän osuus keskim.	4,5 %
A-osasto lisäeläketurva yht.	3,54 %
Työnantajan osuus	2,27 %
Työntekijän osuus	1,27 %

Vuonna 2007 työnantajan kannatusmaksu oli B-osastossa 15,5 prosenttia ja työntekijäin osuus keskimäärin sama kuin vuonna 2008.

Vuodelle 2008 vahvistettu valtakunnallinen TyEL -maksutaso oli yrityksissä, joiden vuoden 2006 palkkasumma oli alle 1 594 500 euroa, ilman hyvityksiä eli yhtiökohtaisia maksunalennuksia, 21,4 prosenttia palkoista. Työnantajan maksuosuus oli 16,9 prosenttia. Keskimääräinen yhtiöiden antama hyvitys oli 0,5 prosenttia palkoista, jolloin keskimääräinen työnantajan maksu yhtiössä oli 16,4 prosenttia. Jos käytetään

vakuutusyhtiöiden tapaa vertailla maksutasoa, oli eläkekassan antama hyvitys 0,6 (1,5) prosenttia palkoista eli yhteensä 1,1 (2,6) miljoonaa euroa. Keskimääräisen työnantajan palkkasumma vuonna 2008 oli noin 300.000 euroa. Tällöin työnantajan saama hyvitys eläkekassasta oli 1.800 euroa ja 0,1 prosentin ero yhtiöiden keskimääräiseen hyvitykseen 300 euroa. Vakuutettua kohden hyvitys oli 150 euroa. Vakuutusmaksuja vertaillaessa on huomattava, että vakuutusyhtiöt palauttivat vuonna 2008 yhden prosentin palkoista vastaavan summan vakuutuksenottajilleen, koska yhtiöt olivat perineet 90-luvulla liikaa maksuja työkyvyttömyyseläkkeistä. Eläkekassalla ei palautettavaa ollut, koska työkyvyttömyysmaksut ovat aina olleet oikealla tasolla.

Työntekijän TyEL -maksu oli alle 53 vuotiaiden osalta 4,1 prosenttia ja sitä vanhempien osalta 5,2 prosenttia, mikä oli keskimäärin 4,5 prosenttia.

A-osaston kannatusmaksu oli 2,27 (1,0) prosenttia ja jäsenmaksu 1,27 (1,52) prosenttia. Kannattajaosakkailta peritään lisämaksua 1,0 (palautus 0,5) miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain YEL:n mukaisen vakuutusmaksuprosentin. Vuonna 2008 se oli 20,6 (20,8) prosenttia alle 53-vuotiailta yrittäjiltä ja sitä vanhemmilta 21,7 (21,9) prosenttia.

HOITOKULUT

Eläkekassan tuloslaskelman mukaiset hoitokulut, siltä osin kun ne eivät liity sijoitustoimintaan, ovat ostettuihin atk- ja aktuaaripalveluihin, henkilöstön palkkaukseen ja toimiston muihin menoihin liittyviä kuluja. Sijoitustoimintaan liittyvät hallintokulut otetaan huomioon sijoitustoiminnan kuluina. Eläkekassan B-osaston hoitokulut olivat 1,72 (1,55) miljoonaa euroa. Ne olivat 0,66 (0,64) prosenttia vakuutusmaksujen perusteena olevan palkkasumman ja YEL -työtulosumman yhteismäärästä laskettuna. Kasvu johtui lähes pelkästään lakisääteisten maksujen noususta. A-osaston hoitokulut olivat 0,24 (0,23) miljoonaa euroa eli 0,23 (0,22) prosenttia vakuutusmaksujen perusteena olevasta palkkasummasta.

SIOITUSTOIMINTA

MARKKINAKATSAUS

Riskipitoisten omaisuuslajien syksyllä 2007 alkanut lasku kiihtyi vuoden 2008 alusta, kun finanssisektorilta saatiin enenevästi huonoja uutisia. Yrityslainamarkkinat toimivat heikosti ja tuottoerot yritys- ja valtionlainojen välillä levenivät. Kevät tarjosi osakesijoittajalle vaihteeksi vahvan kurssinousun, kun yritystulokset ylittivät odotukset ja talousdatassa oli myös hieman positiivisia vivahteita. Alkuvuoden nousheet raaka-aineiden hinnat kääntyivät heinäkuussa laskuun, kun huolet talouskasvun hiipumisesta selättivät inflaatiopeilot. Samalla dollari alkoi vahvistua euroa vastaan.

Syyskuussa rahoitussektorin ongelmat kärjistyivät ja Lehman Brothersin konkurssi sai aikaan täydellisen luottamuspuolan markkinoilla. Tapahtumia seurasi riskillisten omaisuusluokkien myyntiaalto rahojen siirtyessä valtionlainojen suojaan.

Marraskuussa osakemarkkinoilla tehtiin vuoden 2008 pohjanoteeraukset, kun USA:n kolme suurinta autonvalmistajaa GM, Ford ja Chrysler ajautuivat konkurssin partaalle. Vuoden loppua kohden yritysainojen tuottoero valtionlainoihin jatkoi leventymistään.

Markkinoiden heiluntaa mittaava volatiliiteetti oli erityisesti vuoden 2008 loppupuolella ennätyskellisillä tasoilla. Tämä kuvaa sijoittajien tuntemaa epävarmuutta tulevasta. Toteutuneet tulokset varsinkin vielä ensimmäiseltä vuosipuoliskolta olivat varsin kohtuullisia finanssisektoria lukuun ottamatta, vuoden loppua kohden myös yritysjohtoon kommentointi tulevasta muuttui varovaisemmaksi.

Vuonna 2008 osakemarkkinoilla saatiin negatiivisia tuottoja käytännössä kaikilta maantieteellisiltä alueilta ja toimialoilta. Kevääseen asti Suomen osakemarkkina laski hieman Eurooppaa vähemmän, mutta syksyllä tilanne muuttui huonommaksi ja OMX Helsinki Cap -indeksin arvo aleni vuoden aikana lopulta noin 47 prosenttia. Samaan aikaan Euroopan osakemarkkina laski MSCI Europe -indeksillä mitattuna noin 43 ja Pohjois-Amerikan noin 34

prosenttia euromääräisesti tarkasteltuna. Japanin markkinoilta euromääräisen sijoittajan saamat tuotot olivat TOPIX -indeksillä mitattuina -23,6 prosenttia.

Vuosi 2008 oli huono myös hedge-rahastoille, monilla mittareilla huonoin niiden historiassa. Esimerkiksi Credit Suisse / Tremont Hedge Fund -indeksi laski vuoden aikana 19,1 prosenttia. Hedge-rahastojen joukossa oli toki yksittäisiä rahastoja, jotka pystyivät antamaan sijoittajilleen myös absoluuttista tuottoa. Sijoittajien karttaessa riskiä voimakkaasti vuonna 2008 korkosijoituksista tuottivat parhaiten valtionlainat ja lyhytaikaiset korkosijoitukset. Esimerkiksi Merrill Lynchin EMU Direct Government -indeksin arvo nousi vuodessa yli yhdeksän ja 12 kuukauden euribor -indeksikin lähes 6,5 prosenttia. Muiden riskillisten sijoitusten tavoin riskilliset korkosijoitukset kokivat kovia vuoden aikana. Esimerkiksi Merrill Lynch Euro High Yield -indeksin arvo putosi 31,5 %. Myös kehittyvien markkinoiden lainoille vuosi oli tuottomielessä huono. Markkinan kehitystä kuvaavan JP Morgan EMBI -indeksin arvo putosi vuodessa noin 13,5 prosenttia.

Kiinteistömarkkinoilla vuosi 2008 oli kaksijakoinen. Alkuvuoden talouskehitys oli Suomessa hyvä ja kiinteistökauppoja tehtiin runsaasti. Maailmanlaajuisen finanssikriisin vaikutusten iskeydyttyä kesällä myös Suomen kiinteistömarkkinoille kiinteistökauppojen määrä romahti. Pankkien supistunut luotonantohaluukkuus on johtanut myös kiinteistösijoitusten tuotovaateiden nousuun ja arvojen laskuun. Tällä hetkellä ostajat ja myyjät ovat odottavalla kannalla, kun kauppojen alhaisen määrän johdosta kiinteistöjen markkina-arvojen määrittäminen on tullut aiempaa haasteellisemmaksi.

ELÄKEKASSAN SIOITUKSET

Eläkekassan sijoitusten käyvin arvoin laskettu nettotuotto oli A-osastossa negatiivinen -4,6 prosenttia ja B-osastossa -14,7 prosenttia vuonna 2008. Eri omaisuuslajien tuottoja on selostettu taulukossa sivulla 13 ja jäljempänä olevassa tekstissä.

Vuodesta 2005 alkaen eläkekassa on käyttänyt laskutapaa, jossa likvidien instrumenttien kassavirrat on otettu huomioon päivätasolla. Aikaisemmin on käytetty kuukausitason laskentaa. Tässä taulukossa todetut neljän viimeisen vuoden tuotot ovat siten täysin verrattavissa eläkeyhtiöiden ilmoittamiin tuottoihin.

KIINTEISTÖT

Alkuvuonna kiinteistömarkkinat vielä toimivat. Voitaneen todeta, että eläkekassan kesällä toteuttama Kotkan Kauppakeskus Pasaatin liikehuoneistojen myynti ajoittui niihin hetkiin, jolloin vielä oli mahdollista saada aikaan hyviä tuloksia. Molemmat eläkekassan osastot saivat kaupasta merkittävät myyntivoitot. Lisäksi B-osaston omistamasta Asunto Oy Vaasankatu 2:sta myytiin kolme asuinhuoneistoa.

Kiinteistökanta on muutama vuosi sitten laaditun strategian mukainen eli B-osastossa suorassa omistuksessa on noin 70 prosenttia ja epäsuorassa omistuksessa noin kolmannes kaikista kiinteistösijoituksista. A-osastossa kaikki kiinteistöt ovat suorassa omistuksessa. Perinteiset kiinteistösijoituskohteet ovat pääosin uudehkoja ja ikäisekseen hyvässä kunnossa olevia rakennuksia.

Sijoituksia vuokralle annettaviin asuntotontteihin ja kiinteistörahastoihin lisättiin. Uusia perinteisiä kiinteistösijoituksia ei tehty lainkaan. Sijoitukset asuntotontteihin on tehty yhteistyössä Suomen Hypoteekkiyhdistyksen kanssa toteutetun tonttikonseptin mukaisesti. Jatkossa sijoitukset vuokrattaviin asuntotontteihin tehdään pääosin kuluvana vuonna perustetun Suomen Osatontti Ky:n kautta, jossa eläkekassa on yhtenä yhtiömiehenä muutaman muun eläkevakuuttajan ja Hypoteekkiyhdistyksen lisäksi.

Asukkaiden vaihtuvuus eläkekassan vuokra-asunnoissa lisääntyi hiukan edellisestä vuodesta. Vaihtuvuus oli 28 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 25 prosenttia. Asuntojen taloudellinen vajaakäyttöaste oli kuitenkin vain 0,25 prosenttia eli vapautuneet asunnot on saatu

heti vuokrattua uudelleen. Eläkekassan toimitilojen vuokrauksen osalta tilanne on pysynyt edelleen hyvänä, vajaakäyttöaste oli alle yhden prosentin.

A-osasto

Kiinteistösijoitusten osuus oli vuoden lopussa 19,4 prosenttia kaikista sijoituksista. Kiinteistöjen tuotto oli myyntivoittojen ansiosta 10,7 prosenttia. A-osaston kiinteistöomaisuus jakautui puoliksi perinteisten suorien kiinteistösijoitusten ja vuokratonttien kesken.

B-osasto

Kiinteistösijoitusten osuus sijoitussalkusta oli vuoden lopussa 28,6 prosenttia. Osaston kiinteistöjen tuotto oli 8,0 prosenttia, mihin osaltaan vaikutti saatu myyntivoitto. Kiinteistöomaisuus jakautui siten, että perinteisiä suoria kiinteistösijoituksia oli noin 40 prosenttia ja vuokrattavia tontteja sekä epäsuoria listaamattomia molempia noin kolmannes.

LAINAT

A-osasto

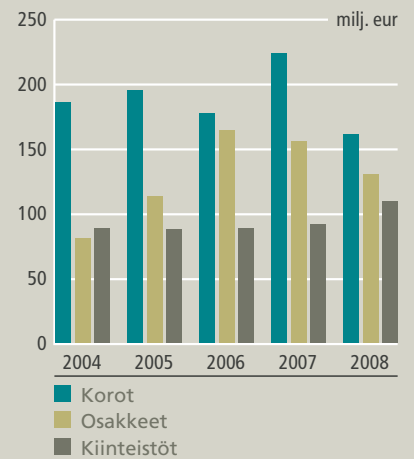
Osastolla on jäljellä yksi laina, mikä on kassan antama korkotukilaina osaston omistamalle vuokra-asuntoyhtiölle määrältään 1,7 miljoonaa euroa.

B-osasto

Lainoja oli toimintavuoden päättyessä 15,4 miljoonaa euroa. Lainoista 10,0 miljoonaa oli eläkekassan omistamille asuntoyhtiöille myönnettyjä korkotukilainoja. Asuntoyhtiöille myönnettyjen lainojen osuus on otettu huomioon kiinteistösijoituksissa, joten näiden lainojen osuutta eikä tuottoa kassan sijoitusomaisuudesta ei ole laskettu erikseen.

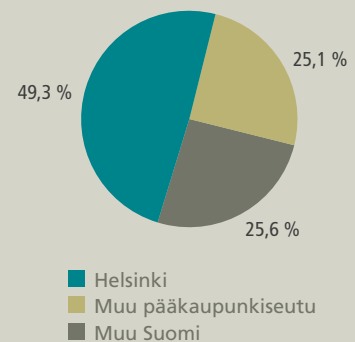
Määrältään 5,4 miljoonan euron laina on annettu kiinteistövuokua vastaan Suomen Osatontti I Ky -nimiselle asuintonttien vuokraamista harjoittavalle yhtiölle, jossa eläkekassa on myös sijoittajana.

SIJOITUKSET KÄYVIN ARVOIN

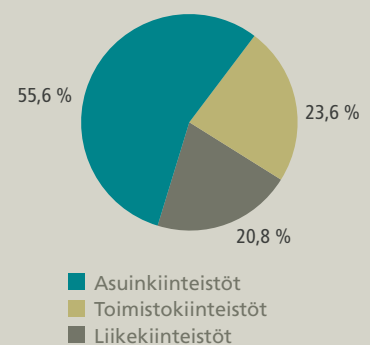
KIINTEISTÖKANTA ALUEITTAIN 31.12.2008

Yhteensä 45 milj. eur

KIINTEISTÖKANTA KÄYTTÖTARKOITUKSITTAIN 31.12.2008

Yhteensä 45 milj. eur

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN

Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	B-osasto	A-osasto
Lainasaamiset	1,4	-
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	-6,2	-4,5
*josta korkorahastoja	-6,5	-4,1
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ¹⁾	-5,9	3,6
*josta korkorahastoja	-15,1	1,7
Osakkeet ja osuudet	-35,7	-41,0
Kiinteistösijoitukset ²⁾	8,0	10,7
*josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyhtiöitä	-4,6	-32,7
Sijoitukset yhteensä	-14,7	-4,6
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	-14,7	-4,6

¹⁾ Sisältää ko. sijoituksiin tilastoitavien korkorahastojen tuotot

²⁾ Sisältää kiinteistösijoituksiin tilastoitavien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyhtiöiden tuotot

SIJOITUSTOIMINNAN TUOTTOPROSENTIT 2004-2008

	2008	2007	2006	2005	2004
A-osasto	-4,6	5,0	6,6	7,2	6,2
B-osasto	-14,7	7,0	9,2	9,9	6,7

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTOERITTELY JA TULOS, 1000 €

B-osasto	2008	2007
Suorat nettotuotot	8 922,5	7 865,2
Lainasaamiset	17,6	1,4
Joukkovelkakirjalainat	2 445,8	1 831,1
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	1 506,0	224,3
Osakkeet ja osuudet	221,4	2 218,0
Kiinteistösijoitukset	4 712,4	4 008,1
Muut sijoitukset	-	-
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ¹⁾	19,4	-417,7
Arvonmuutokset kirjanpidossa ²⁾	-54 041,1	28 502,0
Osakkeet ja osuudet	-48 909,3	7 561,5
Joukkovelkakirjalainat	-7 228,0	1 192,9
Kiinteistösijoitukset	2 096,3	19 747,6
Muut sijoitukset	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	-45 118,5	36 367,3
Arvostuserojen muutos ³⁾	-17 508,8	-10 006,8
Osakkeet ja osuudet	-14 208,2	-1 335,4
Joukkovelkakirjalainat	-2 763,4	-1 708,8
Kiinteistösijoitukset	-537,2	-6 962,6
Muut sijoitukset	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	-62 627,3	26 360,4
Vastuuvelan tuottovaatimus ⁴⁾	916,7	-16 565,9
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	-44 201,9	19 801,4
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	-61 710,6	9 794,6

¹⁾ Sisältää sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin

²⁾ Myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

³⁾ Taseen ulkopuoliset arvonmuutokset

⁴⁾ Vuonna 2008 täydennyskerrointa vastaavaa korkotuottovaatimusta ei lueta mukaan vastuuvelan tuottovaatimukseen

KORKOSIJOITUKSET

A-osasto

Korkosijoitusten osuus koko sijoitusomaisuudesta oli vuoden lopussa 70,5 prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus korkosijoituksista oli 35 prosenttia kuten myös yritysainojen. Valtionlainojen osuus oli 30 prosenttia. Joukkovelkakirjasijoitusten tuotto oli negatiivinen -5,9 prosenttia ja rahamarkkinasijoitusten positiivinen 3,1 prosenttia.

B-osasto

Korkosijoitusten osuus koko sijoitusomaisuudesta oli vuoden lopussa 36 prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus korkosijoituksista oli 30 prosenttia, valtionlainojen 25 prosenttia, yritysainojen 42 prosenttia ja kehittyvien markkinoiden lainojen 3 prosenttia. Joukkovelkakirjasijoitukset tuottivat -6,3 prosenttia ja rahamarkkinasijoitusten heikkoon tulokseen vaikuttivat keväällä eräissä lyhyen koron rahastoissa ilmenneet ongelmat.

OSAKESIJOITUKSET

A-osasto

Eläkekassalla ei ole sijoituksia suoraan listattuihin yhtiöihin, vaan sijoitustoiminta tapahtuu rahastojen kautta. Listattuihin osakkeisiin sijoittavien rahastojen osuus A-osaston sijoitussalkusta oli vuoden lopussa 8,7 prosenttia. Kotimaisten osakerahastojen osuus osakesalkusta oli 16, eurooppalaisten 33, Pohjois-Amerikan 12, Japanin 24, globaalien 13 ja kehittyvien markkinoiden 2 prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli negatiivinen 41,0 prosenttia.

B-osasto

Listattuihin osakkeisiin sijoittavien rahastojen osuus sijoitussalkussa oli vuoden lopussa 20 prosenttia. Kotimaisten osakesijoitusten osuus oli 18, Eurooppalaisten 30, Pohjois-Amerikan 12, Japanin 15, globaalien 11 ja kehittyvien markkinoiden 14 prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli

TOIMINTAPÄÄOMA JA SEN RAJAT PROSENTEINA VAKAVARAISUUSRAJOJEN LASKENNASSA KÄYTETTYÄ VASTUUVELASTA

	% 2008	% 2007
Toimintapääoma	19,0	33,9
Lisävakuutusvastuu	8,1	21,8
Oma pääoma	1,4	1,3
Arvostuserot	5,3	10,8
Tasausvastuusta TPO:aan rinn.määrä	4,2	-
Vakavaraisuusraja	6,6	13,6
Toimintapääoman enimmäismäärä	26,3	54,4

negatiivinen -40,1 prosenttia. Pääomasijoitusten tuotto oli negatiivinen -20,9 prosenttia. Noteeraamattomien osakesijoitusten tuotto oli 0,7 prosenttia. Edellä olevassa nettotuottotaulukossa osakesijoitusten tuotossa ovat mukana myös hedge-rahastojen ja pääomasijoitusten tuotot.

MUUT SIJOITUKSET

Muihin sijoituksiin on luettu absoluuttisen tuoton sijoitukset ja hyödykesijoitukset.

A-osasto

A-osastossa ei ole muita sijoituksia.

B-osasto

B-osastossa absoluuttisten sijoitusten osuus sijoitussalkusta oli 8,1 ja hyödykesijoitusten 0,6 prosenttia. Absoluuttisten sijoitusten tuotto oli negatiivinen 5,1 ja hyödykesijoitusten negatiivinen 0,9 prosenttia.

VAKAVARAISUUS

Vakavaraisuus B-osastossa oli suhteessa vakavaraisuuslaskennassa käytettyyn vastuuvetkaan 18,9 prosenttia. Vakavaraisuus oli

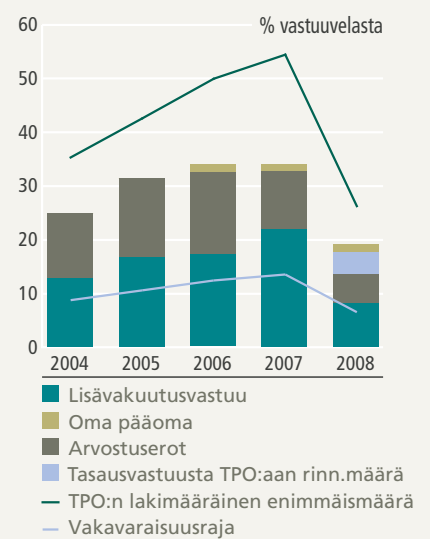
2,9 (2,7) kertaa vakavaraisuusrajan edellyttämä määrä. Vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin, sillä ne on laskettu vuosina 2008-2010 voimassa olevan poikkeuslain mukaisesti. Aiempiin vuosiin vertailukelpoinen vakavaraisuus oli 14,1 prosenttia. Lisävakuutusvastuuta purettiin 42,7 (kartutettiin 19,0) miljoonaa euroa. Poikkeuksellisen suuri purku johtui finanssikriisin vaikutuksesta eläkekassan tulokseen. Arvostuserot luetaan myös toimintapääomaan ja niiden osuus väheni 17,5 (10,0) miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 toteutettiin ensimmäisen kerran uuden lainsäädännön mukainen siirto osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuuseen, jonka suuruus määräytyy keskimääräisen eläkevakuuttajien listatuista yhtiöistä saaman osaketuoton perusteella. Siirto tästä tuotosta oli noin kaksi prosenttia. Eläkekassan osalta siirto tähän puskuriin vuonna 2007 oli 0,07 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 lopulla voimaan tulleen poikkeuslain mukaisesti osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuuseen liittynyt siirtymäkausi poistui. Kun

osakesijoitusten tuotot olisivat aiemman lain mukaisesti vaikuttaneet eläkelaitoksilta vaadittavaan tuottoon vain 4 prosentin painolla, nyt paino oli 10 prosenttia. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu alensi osakekurssien laskun johdosta eläkekassan vastuuvetkaa eli tavallaan tuottovaatimusta 11,6 miljoonaa euroa. Lisäksi toimintapääomaan saatiin poikkeuslain perusteella lukea myös tasausvastuusta osa, joka oli 12,4 miljoonaa euroa.

A-osastossa ei varsinaisesti ole olemassa vakavaraisuusvaatimuksia, mutta eräänlaisena puskurina siellä toimii ns. indeksikorotusvastuu, jota voidaan käyttää indeksikorotusten ja perustemuutosten aiheuttaman vastuun kattamiseen. A-osastossa indeksikorotusvastuuta purettiin 1,0 miljoonaa euroa ja sitä on jäljellä 6,7 miljoonaa euroa eli 12,6 prosenttia varsinaisesta eläkevastuusta.

VAKAVARAISUUDEN KEHITYS

■ TULOSLASKELMA

(1 000 €)	Yhteensä 1.1.-31.12.2008	Yhteensä 1.1.-31.12.2007	B-osasto 1.1.-31.12.2008	B-osasto 1.1.-31.12.2007	A-osasto 1.1.-31.12.2008	A-osasto 1.1.-31.12.2007
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA						
Vakuutusmaksutulo						
Lakisäateisten eläkkeiden kannatusmaksut	55 145	49 037	55 145	49 037		
Muiden eläkkeiden kannatusmaksut	2 349	1 059			2 349	1 059
Muiden eläkkeiden jäsenmaksut	1 358	1 587			1 358	1 587
Muiden eläkkeiden kannatus- ja jäsenmaksut	3 706	2 646	0	0	3 706	2 646
Vakuutusmaksutulo yhteensä	58 851	51 683	55 145	49 037	3 706	2 646
Sijoitustoiminnan tuotot	27 760	50 190	22 679	46 173	5 081	4 017
Korvauskulut						
Lakisäateisten eläkkeiden maksetut korvaukset	-47 842	-45 299	-47 842	-45 299		
Lakisäateisten eläkkeiden korvausvastuun muutos	-14 232	-10 573	-14 232	-10 573		
Muiden eläkkeiden maksetut korvaukset	-896	-871			-896	-871
Muiden eläkkeiden korvausvastuun muutos	-632	-215			-632	-215
Korvauskulut yhteensä	-63 601	-56 958	-62 073	-55 873	-1 528	-1 086
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Lakisäateiset eläkkeet	53 814	-27 987	53 814	-27 987		
Muut eläkkeet	-777	-4 305			-777	-4 305
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä	53 037	-32 293	53 814	-27 987	-777	-4 305
Hoitokulut	-1 954	-1 776	-1 715	-1 546	-239	-229
Sijoitustoiminnan kulut	-74 042	-10 848	-67 797	-9 806	-6 245	-1 043
Vakuutustekninen tulos	51	-2	51	-2	0	0
MUU KUIN VAKUUTUS- TEKNINEN LASKELMA						
Muut kulut	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) varsinaisesta toiminnasta	51	-3	51	-2	0	0
Tuloverot						
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-51	3	-51	2	0	0
	-51	3	-51	2	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0	0	0

(1 000 €)	Yhteensä 31.12.2008	Yhteensä 31.12.2007	B-osasto 31.12.2008	B-osasto 31.12.2007	A-osasto 31.12.2008	A-osasto 31.12.2007
VASTAAVAA						
Aineettomat hyödykkeet						
Sijoitukset						
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	61 766	50 480	52 396	43 238	9 370	7 243
Lainasaamiset omilta kiinteistöyrityksiltä	11 716	17 905	10 004	14 695	1 712	3 210
Kiinteistösjoitukset yhteensä	73 483	68 385	62 400	57 932	11 083	10 453
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	219 491	319 444	191 826	285 747	27 664	33 697
Rahoitusmarkkinavälineet	76 597	46 596	55 011	29 369	21 586	17 227
Muut lainasaamiset	5 402	18	5 402	18		
Talletukset	9 122	1 100	9 122	1 100	0	0
Muut sijoitukset yhteensä	310 612	367 158	261 362	316 234	49 250	50 924
Sijoitukset yhteensä	384 094	435 543	323 762	374 167	60 333	61 377
Saamiset						
Muut saamiset	122	316	117	314	5	2
Muu omaisuus						
Aineelliset hyödykkeet						
Koneet ja kalusto	108	104	108	104		
Rahat ja pankkisaamiset	6 213	529	5 716	483	497	46
Muu omaisuus	227	304	224	289	3	15
Muu omaisuus yhteensä	6 548	937	6 048	876	500	61
Siirtosaamiset	11 563	5 723	10 006	5 553	1 556	171
VASTAAVAA YHTEENSÄ	402 327	442 520	339 933	380 909	62 394	61 611

(1 000 €)	Yhteensä 31.12.2008	Yhteensä 31.12.2007	B-osasto 31.12.2008	B-osasto 31.12.2007	A-osasto 31.12.2008	A-osasto 31.12.2007
VASTATTAVAA						
Oma pääoma						
Vararahasto	823	823	823	823		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 280	3 280	3 280	3 280		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0		
Oma pääoma yhteensä	4 103	4 103	4 103	4 103		
Vakuutustekninen vastuuelka						
Lakisääteiset eläkkeet						
Vakuutusmaksuvastuu	172 197	183 318	172 197	183 318		
Korvausvastuu	137 614	123 382	137 614	123 382		
Lisävakuutusvastuu	24 127	66 820	24 127	66 820		
Lakisääteisten eläkkeiden vastuuelka yhteensä	333 938	373 520	333 938	373 520		
Muut eläkkeet						
Vakuutusmaksuvastuu	45 988	44 256			45 988	44 256
Korvausvastuu	9 559	8 928			9 559	8 928
Indeksikorotusvastuu	6 725	7 681			6 725	7 681
Vakuutustekninen vastuuelka yhteensä	396 211	434 384	333 938	373 520	62 273	60 864
Velat						
Muut velat	1 323	1 243	1 296	1 222	27	20
Siirtovelat	690	2 790	596	2 063	94	726
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	402 327	442 520	339 933	380 909	62 394	61 611

(1 000 €)	Yhteensä 1.1.-31.12.2008	Yhteensä 1.1.-31.12.2007	B-osasto 1.1.-31.12.2008	B-osasto 1.1.-31.12.2007	A-osasto 1.1.-31.12.2008	A-osasto 1.1.-31.12.2007
Lakisääteisten eläkkeiden vakuutusmaksutulo						
TyEL:n mukainen						
Työntekijän osuus	9 463	8 220	9 463	8 220		
Työnantajan osuus	32 596	28 313	32 596	28 313		
TyEL:n mukainen yhteensä	42 059	36 533	42 059	36 533		
YEL:n mukainen	13 086	12 504	13 086	12 504		
Yhteensä	55 145	49 037	55 145	49 037		
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Lakisääteiset eläkkeet						
TyEL	53 814	-27 987	53 814	-27 987		
YEL	0	0	0	0		
Yhteensä	53 814	-27 987	53 814	-27 987		
Korvauskulut						
Lakisääteiset eläkkeet						
Maksetut eläkkeet						
TyEL	-41 325	-38 554	-41 325	-38 554		
YEL	-12 472	-11 239	-12 472	-11 239		
Maksetut eläkkeet yhteensä	-53 797	-49 793	-53 797	-49 793		
Vastuunjakokorvaukset						
TyEL	8 964	7 710	8 964	7 710		
YEL	-2 729	-3 519	-2 729	-3 519		
Vastuunjakokorvaukset yhteensä	6 235	4 191	6 235	4 191		
Osuus työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteelle karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	1 023	1 188	1 023	1 188		
YEL:n valtion osuus	-1 129	-759	-1 129	-759		
	-106	429	-106	429		
Muut korvaukset	-173	-126	-173	-126		
Lakisääteiset eläkkeet yhteensä	-47 842	-45 299	-47 842	-45 299		
Muut eläkkeet						
Maksetut eläkkeet	-848	-820	0	0	-848	-820
Muut korvaukset	-48	-50	0	0	-48	-50
Muut eläkkeet yhteensä	-896	-871	0	0	-896	-871
Korvauskulut yhteensä	-48 738	-46 170	-47 842	-45 299	-896	-871

(1 000 €)	Yhteensä 1.1.-31.12.2008	Yhteensä 1.1.-31.12.2007	B-osasto 1.1.-31.12.2008	B-osasto 1.1.-31.12.2007	A-osasto 1.1.-31.12.2008	A-osasto 1.1.-31.12.2007
Hoitokulut						
Palkat ja palkkiot						
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	-42	-39	-36	-34	-6	-5
Muut palkat	-474	-434	-408	-373	-66	-61
Yhteensä	-515	-473	-443	-407	-72	-66
Eläkekulut	-114	-138	-98	-118	-16	-19
Muut henkilösivukulut	-55	-21	-48	-18	-8	-3
Lakisääteiset maksut	-256	-135	-250	-130	-5	-5
ATK-palvelut	-541	-600	-465	-516	-76	-84
Muut hoitokulut	-472	-410	-411	-357	-62	-52
Yhteensä	-1 954	-1 776	-1 715	-1 546	-239	-229
Lakisääteiset maksut						
ETK :n kustannusosuus	-217	-211	-217	-211		
Oikeushallintomaksu	-13	-16	-11	-14	-2	-2
VVV:n valvontamaksu	-26	-17	-22	-14	-4	-2
Muut erät	0	109	0	109	0	0
Yhteensä	-256	-135	-250	-130	-5	-5
Tilintarkastajan palkkiot						
Tilintarkastuspalkkiot	-20	-16	-17	-14	-3	-2
Muut palkkiot	0	-2	0	-2	0	0
Yhteensä	-20	-18	-17	-16	-3	-3

ARVOSTUSPERIAATTEET

Kiinteistösisjoitukset on kirjattu hankintahintaan tai sitä alemmaan käypään arvoon tai kaupan esisopimuksessa sovittuun kauppahintaan. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot on määritelty kohteittain vakuutusvalvontaviraston edellyttämällä tavalla perustuen kassan omien asiantuntijoiden sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintamenuon, jos niiden arvo on pysyvästi alkuperäistä hankintamenua suurempi. Kiinteistösisjoitusten käypä arvo arvioidaan vuosittain ja vuoden 2008 tilinpäätöksessä ei ole tehty arvonorotuksia eikä arvonalennuksia.

Osakkeet ja osuudet on kirjattu taseessa hankintamenuon tai sitä alemmaan käypään arvoon. Osakkeista ja osuuksista

aikaisemmin tehdyt arvonalennukset on palautettu tulosvaikutteisesti hankintamenuon käyvän arvon nousua vastaavalla osalla, kuitenkin niin, ettei alkuperäinen hankintahinta ole ylittynyt. Vuoden 2008 tilinpäätöksessä ei ole tehty arvonalennusten palautusta. Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina on käytetty tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa ostokurssia. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty viimeisintä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön laskemaa rahasto-osuuden arvoa tai sen puuttuessa hankintamenua. Muiden osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona on käytetty hankintahintaa tai todennäköistä käypää arvoa. Sijoitusarvopapereiden myyntivoittoa ja -tappioiden laskennassa on käytetty keskihintamenetelmää.

Rahoitusmarkkinavälineet on kirjattu taseeseen hankintamenuon tai tätä alemman todennäköisen arvon määrällisenä, jota on oikaistu hankintamenuon ja nimellisarvon erotuksen jaksotuksella. Jaksotus on kirjattu korkotuottojen vähennykseksi tai lisäykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Hankintamenuon kirjattu jaksotusten määrä on ilmoitettu taseen liitetiedoissa. Korkotason vaihtelusta johtuvat arvomuutokset on huomioitu. Indeksiin sidotut lainat on jaettu kirjanpidossa laina- ja optio-osuuteen.

Vakuutusmaksusaamiset, lainasaamiset, muut saamiset ja talletukset on arvostettu nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon.

**TOIMINTAKERTOMUKSEN JA
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET**

Helsinki 13. maaliskuuta 2009

Klaus Holttinen
Hallituksen puheenjohtaja

Katja Tanskanen

Anja Järvinen

Leena Tervonen

Sirkka Weckström

Leena Junntila

Kari Joutsa
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki 1. huhtikuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Juha Väisänen
KHT

APTEEKKIEN ELÄKEKASSAN KASSANKOKOUKSELLE

Olemme tarkastaneet Apteekkien Eläkekassan kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Hallituksen on huolehdittava, että eläkekassalla on kassan toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lainmukainen tilintarkastuslausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammatteettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia

virheellisyyksiä ja että hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet vakuutuskassalain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

LAUSUNTO

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot eläkekassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia. Eläkekassan tilinpäätöksessä tehdyt arvionmuutokset ovat asianmukaisesti perusteltuja.

Helsingissä 1. päivänä huhtikuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

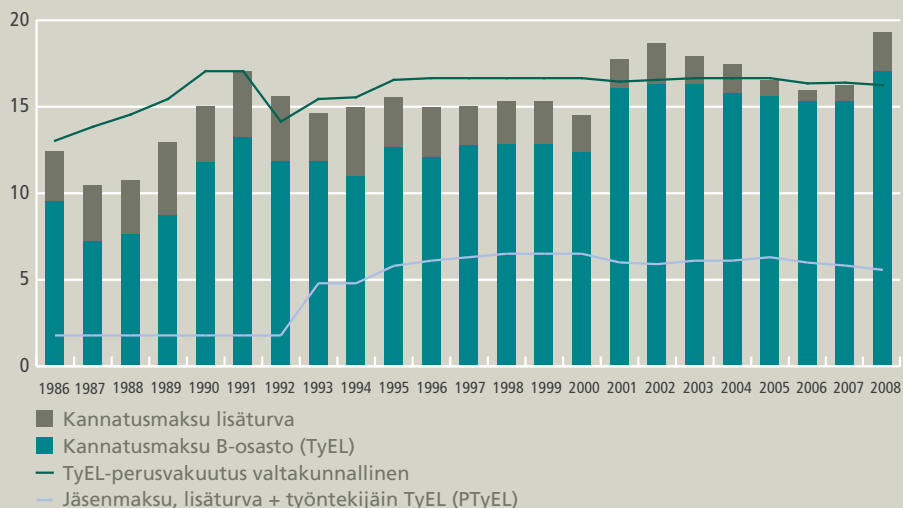
Juha Tuomala
KHT

Juha Väisänen
KHT

TUOTOT, MAKSETUT ELÄKKEET JA TASE (1 000 €)

Vuosi	Vakuutusmaksu- tulo	Sijoitustoiminnan nettotuotto	Tuotot yhteensä	Maksetut eläkkeet	Taseen loppusumma
1986	9 126,2	8 433,6	17 559,8	8 564,6	66 658,9
1987	8 466,7	12 629,6	21 096,3	10 155,9	79 629,6
1988	9 823,2	13 770,2	23 593,4	11 625,7	92 655,6
1989	12 295,9	12 985,1	25 281,0	13 516,8	99 407,6
1990	15 882,0	9 595,5	25 477,4	15 807,5	108 570,9
1991	19 321,6	11 461,0	30 782,6	18 628,0	120 889,6
1992	18 834,2	11 214,8	30 049,0	20 841,7	131 528,2
1993	21 304,7	12 999,7	34 304,5	22 011,4	143 759,6
1994	21 750,2	3 619,9	25 370,1	23 408,1	148 147,7
1995	25 162,1	10 851,3	36 013,4	25 062,9	161 656,5
1996	26 622,1	12 467,1	39 089,2	26 707,9	177 415,4
1997	28 418,9	17 417,5	45 836,4	27 835,9	197 231,5
1998	30 201,5	15 376,2	45 577,8	29 372,8	215 543,3
1999	31 269,8	23 600,1	54 870,0	31 204,4	242 559,3
2000	32 327,1	18 602,6	50 929,7	33 249,4	261 284,1
2001	38 429,3	1 470,7	39 900,0	35 993,9	269 307,5
2002	41 473,6	1 840,7	43 314,3	38 366,0	277 752,0
2003	43 668,9	18 628,7	62 297,6	40 622,3	303 871,4
2004	45 139,5	20 774,2	65 913,7	43 049,9	329 820,1
2005	48 056,1	26 360,3	74 416,4	45 670,8	363 856,9
2006	48 131,9	29 879,7	78 011,6	47 902,8	399 894,2
2007	51 683,0	39 341,3	91 024,3	50 789,6	442 519,6
2008	58 851,4	-46 281,9	12 569,5	54 866,8	402 326,9

VAKUUTUSMAKSUPROSENTEJA

Arvostusero on omaisuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

Indeksikorotusvastuuta voidaan käyttää eläkkeiden tuleviin indeksikorotuksiin sekä sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta A-osastossa.

Kokonaishoitokulut sisältävät tuloslaskelmalla olevat hoitokulut ja sijoitustoiminnan hoitokulut.

Korvausvastuu on jo sattuneista eläketapauksista tulevaisuudessa maksettavaksi tulevien menojen tilinpäätökseen kirjattu arvio.

Liikevaihto on vakuutusmaksutulo lisättyinä sijoitustoiminnan nettotuotolla ja muilla tuotoilla.

Lisävakuutusvastuu on toimintapääomaan luettava vastuuvelan osa, jolla tasoitetaan sijoitusten arvojen vaihtelujen vaikutuksia.

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin saadaan, kun sijoitustoiminnan nettotuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuvelan tuottovaatimus.

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, joihin sattuu keskimääräistä enemmän eläketapahtumia.

Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, arvostuseroista ja lisävakuutusvastuusta. Toimintapääomalla tasataan sijoitustoiminnan riskejä. Lisäksi poikkeus-

lainsäädännön perusteella osa vastuuvelkaan sisältyvästä tasausvastuusta rinnastetaan vuonna 2008–2010 toimintapääomaan.

Vakavaraisuusraja lasketaan sijoitusten riskejä kuvaavien arvojen avulla. Sijoitukset jaetaan ryhmiin niiden todellisten riskien mukaan. Vakavaraisuusraja lasketaan prosenttina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta.

Vakuutusmaksuvastuu on tulevaisuudessa odotettavissa olevista eläketapauksista aiheutuvien menojen laskennallinen pääoma-arvo vähennettynä odotettavissa olevien tulojen pääoma-arvolla. Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy myös lisävakuutusvastuu. Vuodesta 2007 alkaen vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu, jonka määrä riippuu eläkelaitosten osakesijoitusten keskimääräisestä tuotosta. Osaketuottoihin sidottu osuus on vuodesta 2008 alkaen 10 prosenttia.

Vakuutustekninen vastuovelka jakautuu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen. Vastuovelka on laskettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti.

Vastuunjakokorvaukset määrittelevät eläkekassan osuuden yhteisesti kustannettavista eläkkeistä.

Vastuuvelan tuottovaatimus on taseen vastattavissa olevalle vastuuvelalle asetettu tuottovaatimus, joka muodostuu eläkevastuun laskemisessa käytettävästä rahastokorosta, eläkevastuun täydennyskertoimesta ja osaketuottokertoimesta.

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

Kalevankatu 13

00100 HELSINKI

Puhelin (09) 6126 270

Faksi (09) 6126 2710

www.aekassa.fi